

Я. С. КАЛАКУРА*

АВТОРИТЕТНИЙ ЗНАВЕЦЬ І ГЛИБОКИЙ ДОСЛІДНИК АРХІВІВ

Ім'я Анатолія Вікторовича Кентія належить до золотого фонду українських архівістів. Він мій ровесник, дитина війни, як і я, здобував вищу освіту на заочному відділенні Київського університету і пов'язав своє життя з історичними студіями. А познайомився я з ним на межі 1960–1970-х років, будучи куратором Головного архівного управління РМ УРСР по лінії ЦК КП України, згодом періодично спілкувалися, особливо зблизилися в період його роботи головним хранителем фондів і провідним науковим співробітником Центрального державного архіву громадських об'єднань України. Не раз доводилось звертатися до нього за порадами і консультаціями, зокрема в ході підготовки спецкурсу “Джерела з історії українського руху опору”, коли наші студенти проходили тут архівну практику. До речі, я був керівником курсових і дипломної робіт по кафедрі архівознавства та спеціальних галузей історичної науки його улюбленої доньки Катерини, яка навчалася в Шевченковому університеті.

Майже 45-річна титанічна і творча праця Анатолія Кентія на архівній ниві – чудовий взірець чесного і самовідданого служіння великій справі і благородній меті, прекрасний приклад для наслідування молодою генерацією архівістів. Саме такі люди й створюють новий, цивілізаційний образ сучасних архівів, їх поліфункціональність, які синтезують історичну пам'ять, ретроспективну інформацію, наукову і просвітницьку роботу, є потужними осередками національної культури. В чому ж секрет суспільного і державного визнання цієї людини, її авторитету, яка, хоч і не посідала високих керівних посад в архівній ієрархії, але залишила по собі вагомий слід і добру пам'ять? *По-перше*, у тих моральних цінностях, які вона сповідувала з молодих літ і дотримувалася упродовж всього життя: любов до рідної землі і свого народу, інтерес до його історії, прагнення якомога повніше прислужитися українській справі. За плечима майбутнього архівіста була посада слюсаря на заводі, армійська служба, які навчили його працелюбству, сформували дисциплінованість і зібраність у досягненні мети, допитливість і настирливість у пошуках істини. Університет додав спеціальних знань і прищепив зацікавленість та вміння пошуку, виявлення і дослідження джерел. *По-друге*, у закоханості в архіви, фаховій компетентності,

* *Калакура Ярослав Степанович* – доктор історичних наук, заслужений професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

багатогранності і відкритості Анатолія Кентія як історика-архівіста, енциклопедиста архівної справи, феноменального знавця фондів, який всебічно опанував усі їх “таємниці”. Ці та інші риси, помножені на широку ерудицію, винятково гостру пам’ять, кмітливість, глибокі знання, компетентність і почуття високої відповідальності дозволили йому поєднати виконання суцільно архівних функцій з плідною методичною та науково-дослідницькою роботою.

Не вдаючись до аналізу наукового доробку Анатолія Вікторовича, який ще очікує належної оцінки з боку історіографії та джерелознавства, вважаю доцільним звернути увагу на україноцентризм, документалізм і тематику його праць, пов’язаних з історією національно-визвольних змагань, українського руху опору, діяльністю еміграційних центрів у діаспорі. Він інтуїтивно відчував проблеми, які тривалий час замовчувалися, спотворювалися і фальсифікувалися в радянській історіографії, а з відновленням незалежності України вимагали нового погляду і відповідного джерельного забезпечення. Вражає й широкий діапазон досліджуваних ним проблем: голодомор 1932–1933 рр., діяльність Української військової організації та Організації українських націоналістів, партизанський рух. Його зацікавила спадщина Симона Петлюри, Євгена Коновальця, Всеволода Петріва та інших. Завдяки невтомній пошуковій, дослідницькій та археографічній роботі архівіста українська документальна гуманітаристика збагатилася унікальними працями, які засвідчують неперервність і цілісність національно-визвольної боротьби українського народу, його героїку і нескореність.

Ось чому подальше осмислення творчої спадщини Анатолія Кентія, його феномену і мистецтва архівної, архівознавчої та археографічної праці не може обмежитися відзначенням ювілейної дати, а має стати стимулом до комплексного дослідження цієї непересічної особистості, створення інтелектуально-просопографічного портрета у форматі спеціальної монографії або дисертаційної роботи.